

Zwalczanie terroryzmu na świecie

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

-
- Źródło: *Czy społeczeństwo polskie jest przygotowane na niebezpieczeństwo ataku terrorystycznego?*, [w:] Robert Borkowski, *Terroryzm – globalne wyzwanie*, red. Krzysztof Kowalczyk, Wiesław Wróblewski, Toruń 2006, s. 194–196.

- Źródło: Damian Szlachter, *Walka z terroryzmem w Unii Europejskiej*, Toruń 2006.
- Źródło: Tomasz Aleksandrowicz, *Terroryzm międzynarodowy*, Warszawa 2008, s. 119.
- Źródło: Krzysztof Liedel, Dariusz Góralski, *System przeciwdziałania terroryzmowi w Polsce. Stan obecny a potrzeba działania*, [w:] *Terroryzm. Polityczne metody zwalczania*, red. Krzysztof Liedel, Joanna Marszałek-Kawa, Szymon Wudarski, Toruń 2008, s. 129.
- Źródło: *Narodowy Program Antyterrorystyczny na lata 2015–2019*, dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 1.10.2020 r.].
- Źródło: Dominik Owczarek, *Ekspertka ds. terroryzmu: Neonaziści wiedzą, jak daleko mogą się posunąć*, 20.09.2020 r., dostępny w internecie: dw.com [dostęp 30.09.2020 r.].
- Źródło: *Raport o terroryzmie. Niepokojący trend*, 20.11.2019 r., dostępny w internecie: dw.com [dostęp 30.09.2020 r.].
- Źródło: *Jens Stoltenberg*, 11.09.2019 r., dostępny w internecie: twitter.com [dostęp 21.01.2021 r.].

Materiał jest częścią serii „**Inne spojrzenie**”.

Współczesny terroryzm to zjawisko dynamiczne o zasięgu globalnym. Dlatego też do jego zwalczania konieczna jest międzynarodowa współpraca poparta ścisłą wymianą informacji i metod wypracowanych przez poszczególne państwa demokratyczne w walce z tego rodzaju zagrożeniem. W konsekwencji ma to służyć tworzeniu efektywnych systemów przeciwdziałania terroryzmowi i jego likwidacji. Wysiłki społeczności międzynarodowej muszą więc zmierzać do tego, by terroryzm przestał funkcjonować jako nowe wyzwanie i zarazem skuteczna czy opłacalna metoda walki. Ponieważ zagrożenie atakiem terrorystycznym dotyczy praktycznie wszystkich państw współczesnego świata, mamy do czynienia (w odruchu obronnym) ze światową koalicją antyterrorystyczną broniącą wartości uniwersalnych (poszanowania ludzkich praw, godności, wolności, spokoju).

Twoje cele

- Omówisz działania społeczności międzynarodowej przeciw terroryzmowi.
- Przeanalizujesz podstawowe akty prawne odnoszące się do walki z terroryzmem.
- Ocenisz ryzyko ataku terrorystycznego w Polsce.

Przeczytaj

Walka z terroryzmem

Współczesny świat nie znalazł jeszcze recepty na wyeliminowanie terroryzmu i zapewnienie ludzkości spokojnej egzystencji. Jednak coraz dokładniejsze poznawanie i rozumienie tego zjawiska pozwala na wypracowywanie dość sprawnych mechanizmów obronnych. Jednym z takich mechanizmów jest bezpośrednia walka z terroryzmem. Może ona przybierać formy:

defensywne

polegające na umacnianiu własnych struktur i budowaniu gotowości na potencjalne ataki terrorystyczne;

typowo ofensywne

uderzające w struktury terrorystyczne przy użyciu wszelkich metod, sił i środków.

W literaturze przedmiotu funkcjonuje pogląd, że walka z terroryzmem jest możliwa przez likwidację jego przyczyn. Należy jednak zdać sobie sprawę, że nie jest to takie proste, ponieważ czasem trudno jednoznacznie określić podłoże tego typu zjawiska. Często jest to wypadkowa wielu elementów, a dodatkowo może zaistnieć kilka teorii motywujących takie czy inne zachowanie. Nie sposób więc wypracować jednolitej koncepcji, która wskaże skuteczne metody walki z tym zagrożeniem. W takiej sytuacji znacznie lepiej jest zmniejszyć możliwości sprawnego funkcjonowania ugrupowań terrorystycznych, choćby przez odcięcie ich od ośrodków zaopatrujących w broń, urządzenia techniczne czy przez ograniczenie finansowania. Wydaje się, że ta metoda ma racjonalne podłoże i większe szanse na sprawdzenie się w rzeczywistości.

Istotnym elementem systemu przeciwdziałania terroryzmowi jest **profilaktyka** przygotowująca społeczeństwo do ewentualnego ataku. Jeszcze ważniejsze jest **rozpoznanie i zdefiniowanie zjawiska**, zidentyfikowanie grupy stosującej metody terroru, określenie jej zamiarów i możliwości realizacyjnych. Na przeciwległym biegunie tych czynności znajduje się sprawnie funkcjonujący system zwalczania:

zarówno środki fizyczne, jak i regulacje ustawowe. Ostatni element systemu to **reagowanie kryzysowe**: administracja rządowa i samorządowa, system ratowniczy.

Początek regulacji międzynarodowych

Regulacje prawne dotyczące kwestii zwalczania terroryzmu pojawiły się już w początkach XX wieku. Należy jednak wspomnieć, że pierwsze akty prawne traktowały temat szeroko (wówczas terroryzm we współczesnym rozumieniu tego pojęcia jeszcze nie funkcjonował) i obejmowały kwestie bezpieczeństwa. Jednak z biegiem lat dyskusje na ten temat stawały się coraz bardziej konkretne. Przykładem może być choćby konferencja przeprowadzona w 1926 roku pod agendą [Międzynarodowego Prawa Karnego](#), podczas której po raz pierwszy zaproponowano i przyjęto definicję [terroryzmu międzynarodowego](#). Kolejne konferencje rozwijały i precyzowały zagadnienia dotyczące terroryzmu.

- Na konferencji kopenhaskiej w 1935 roku zaprezentowano pierwszy raport na temat terroryzmu, wskazujący jego międzynarodowy wymiar.
- Na sesji w Madrycie w 1976 roku uznano między innymi, że terroryści są wrogami ludzkości i jako tacy powinni znaleźć się poza prawem.
- Na kongresie w Budapeszcie w 1999 roku zajmowano się przeciwdziałaniem terroryzmowi.

Regulacje prawne

Zjawisko terroryzmu nie tylko było przedmiotem dyskusji na konferencjach i sesjach naukowych, ale zajęły się nim także organizacje międzynarodowe. W 1937 roku pod auspicjami Ligi Narodów została przyjęta **konwencja o zapobieganiu**

i zwalczaniu terroryzmu. Dokument ten precyzował pojęcie terroryzmu i wskazywał metody oraz środki ścigania i karania sprawców zamachów. W latach 60. zagadnieniem tym zajęła się ONZ i uchwaliła od tego czasu wiele rezolucji i konwencji mniej lub bardziej bezpośrednio dotyczących omawianego problemu. W ramach ONZ oraz Rady Europy powstał i funkcjonuje międzynarodowy, prawny model walki z terroryzmem. Jego

Flaga ONZ

Źródło: domena publiczna.

główne założenia oparte są na szeroko pojętej współpracy pomiędzy państwami. Model ten zakłada ponadto obowiązek podejmowania przez poszczególne państwa samodzielnych działań w obrębie swojego terytorium w sferze zwalczania przejawów terroryzmu.

W początkowym okresie funkcjonowania Wspólnoty Europejskiej terroryzm był przedmiotem obrad na poziomie ministrów spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i ministrów spraw zagranicznych. W czerwcu 1976 roku utworzono grupę TREVI. Jej zadaniem było opracowywanie strategii walki z przestępczością zorganizowaną (nielegalny handel narkotykami oraz terroryzm). Zintensyfikowano wówczas współpracę techniczną, wymianę informacji, powołano krajowe centra spotkań oraz zmieniono system szkoleń policjantów, szczególnie oddziałów specjalistycznych. W 1986 roku powołano Grupę Roboczą ds. Zwalczania Terroryzmu Międzynarodowego. Jednocześnie do przyjętego w tym samym roku Jednolitego aktu europejskiego dołączono deklarację łączącą swobodę przepływu osób z wymianą informacji dotyczących m.in. terroryzmu.

Ważnym krokiem było także przyjęcie traktatu z Maastricht, w którym w Tytule VI zaznaczono, że współpraca państwa ma także dotyczyć współpracy policyjnej, ukierunkowanej m.in. na zapobieganie i zwalczanie terroryzmu. Na tej podstawie powołano Komitet K.4, który miał nad tym czuwać. 6 lipca 1995 roku podpisano Konwencję o Europolu określającą cele i zasady funkcjonowania Europejskiego Urzędu Policji. W artykule 2.1 Konwencji stwierdzono, że celem Europolu jest poprawa skuteczności i umożliwienie współpracy władz państw członkowskich m.in. w przeciwdziałaniu i zwalczaniu terroryzmu.

W obrębie Unii Europejskiej kwestie zwalczania terroryzmu regulują obecnie dwa zasadnicze dokumenty: **Strategia Unii Europejskiej w zakresie zwalczania terroryzmu** z 2005 roku oraz zaktualizowany w tymże roku **Plan działania dotyczący zjawiska terroryzmu**. Strategia jest głównym aktem systematyzującym omawianą problematykę i wskazującym cztery płaszczyzny zwalczania omawianego zjawiska.

Flaga UE
Źródło: domena publiczna.

Ponadto strategia wyznacza rodzaje działań do realizacji w sferze przeciwdziałania terroryzmowi:

- skorygowanie w obrębie Unii mechanizmów służących ochronie ludności;
- wypracowanie metod służących do oceny ryzyka wystąpienia zagrożeń; ma to być element określający zdolność do reagowania w sytuacjach kryzysowych (zamach);
- poprawę współpracy i koordynacji organizacji międzynarodowych w odniesieniu do reagowania na ataki terrorystyczne oraz podobne zdarzenia kryzysowe;
- wymianę doświadczeń w kwestii pomocy ofiarom ataku i ich rodzinom.

Powyższy dokument podkreśla, że za walkę z terroryzmem bezpośrednio odpowiedzialne są państwa członkowskie, a sama Unia Europejska może tylko zaproponować współpracę.

Zaleca się także, aby poszczególne kraje członkowskie powołały **narodowe systemy zarządzania kryzysowego** łączące ogniwa władzy zdolne do natychmiastowej reakcji na zamach terrorystyczny. Centra zarządzania kryzysowego krajów członkowskich powinny ze sobą współpracować i być przygotowane na zagrożenie o wymiarze ponadnarodowym. Pożądane jest też organizowanie ćwiczeń antyterrorystycznych.

Flaga NATO

Źródło: domena publiczna.

organizacji państwa.

Zgodnie ze stanowiskiem NATO wobec działań terrorystycznych państwa członkowskie są zobowiązane w zasadzie tylko do reagowania kryzysowego w przypadku zamachu terrorystycznego. Jest więc to cały zespół przedsięwzięć organizacyjnych i planistycznych zapewniających sprawne funkcjonowanie struktur państwowych i ochrony ludności; obejmuje on prawie wszystkie dziedziny

Proces cywilnego przygotowania i zarządzania należy do kompetencji wewnętrznych państwa wynikających z członkostwa w NATO, które koordynuje działania państw członkowskich w tym zakresie. Szczególnie ważnym wydarzeniem, które wpłynęło na politykę NATO w stosunku do terroryzmu był atak terrorystyczny na WTC z 11 września 2001 r. Jens Stoltenberg, szef sojuszu, podczas uroczystości upamiętniających to wydarzenie w 2019 roku powiedział:

” *Jens Stoltenberg*

Atak z 11 września był atakiem na Stany Zjednoczone, ale też na wszystkich członków Sojuszu. Od tego dnia Europa i Ameryka Północna wspólnie walczyły z terroryzmem.

Źródło: *Jens Stoltenberg*, 11.09.2019 r., dostępny w internecie: twitter.com [dostęp 21.01.2021 r.].

Wówczas NATO do Afganistanu wysłało oddziały wojskowe z Kanady i Europy, aby wspomagały walczące tam z talibami oddziały amerykańskie. Od tej pory nastąpiło zacieśnienie współpracy państw członkowskich NATO w tej kwestii.

Istotny wkład w zwalczanie terroryzmu wniosła OBWE, wskazując podczas szczytu w Bukareszcie w 2001 roku na podstawowe kierunki walki z terroryzmem. W sformułowanym wówczas dokumencie – **Bukareszteńskim planie działania na rzecz walki z terroryzmem** – określono trzy kierunki aktywności państw członkowskich w tej materii:

Logo OBWE (ang. *Organization for Security and Co-operation in Europe*)

Źródło: domena publiczna.

przystąpienie do wszystkich konwencji sektorowych ONZ dotyczących walki z terroryzmem oraz aktywny udział w pracach nad konstrukcją wspólnej, kompleksowej konwencji dotyczącej zwalczania terroryzmu;

zwalczanie czynników ekonomicznych i środowiskowych wpływających na rozwój terroryzmu (autorytarne rządy, korupcja, bezrobocie, ubóstwo, różnice w zamożności, elementy demograficzne, ekspansywna gospodarka surowcowa itp.);

wzmocnienie współpracy między państwami na płaszczyźnie działań antyterrorystycznych, przepływu informacji, wymiany doświadczeń.

Oprac. na podst.: Tomasz Aleksandrowicz, *Terroryzm międzynarodowy*, Warszawa 2008, s. 125–126.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Efektywne przeciwdziałanie terroryzmowi i zwalczanie go powinny być realizowane w obrębie następujących obszarów:

Elementem powiązaniem z pięcioma wymienionymi obszarami jest **likwidacja skutków zamachu terrorystycznego**. Konsekwencją czynu agresji są zniszczenia, ofiary śmiertelne wśród ludności, stan zastraszenia itp. Likwidacja skutków zamachu powinna polegać więc na ewakuacji ludności, ratownictwie, udzielaniu pomocy poszkodowanym. Aby skutecznie realizować te zadania, konieczne jest wypracowanie modelu postępowania i współpracy między poszczególnymi ogniwami administracji państwowej, wyspecjalizowanych służb i struktur międzynarodowych.

Słownik

międzynarodowe prawo karne

zespół norm prawa karnego, które odnoszą się do przestępstw z elementem obcym, takim jak przestępstwo popełnione przez cudzoziemców lub przestępstwo za granicą; polega na łączeniu instytucji międzynarodowej współpracy w różnych sprawach karnych, np. ekstradycja czy wykonanie obcych wyroków skazujących

terroryzm międzynarodowy

rodzaj terroryzmu, w którym terroryści działają na całym świecie; jest uzasadniony ideologicznie, dotyczy zawsze wielu krajów i społeczeństw; cele ataków są rozmieszczone w różnych miejscach na świecie (nie istnieje ograniczenie terytorialne dla działań terrorystów); członkowie ugrupowań o charakterze terrorystycznym nie są obywatelami jednego państwa (dodatkowo rozszerzają działalność siatki terrorystycznej w państwach, których są obywatelami)

Mapa myśli

Polecenie 1

Wyszukaj w dostępnych źródłach informacji nt. najważniejszych według ciebie założeń Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019 zawartych w wymienionych w mapie strategiach i dokumentach. Następnie wykonaj ćwiczenie.

- Narodowy Program Antyterrorystyczny
 - Strategia Sprawne Państwo 2020
 -
 -
 - dokumenty rządowe
 -
 - Strategia Europa 2020
 - Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego 2022
 -
 - Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP
 -
 - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030
 - Strategia Rozwoju Kraju 2020
 -
 -

Ćwiczenie 1

Dopasuj wybrane gremia współpracy międzynarodowej w zakresie przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu do odpowiedniej instytucji.

Unia Europejska

NATO

inne formy współpracy międzynarodowej

Grupa Robocza ds.
Zastosowania Szczególnych
Środków w celu Zwalczania
Terroryzmu

Global Counterterrorism Forum

Stały Komitet ds. Współpracy
Operacyjnej w Zakresie
Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Counter Terrorism Group

Centrum Analiz
Wywiadowczych UE

Komitet Antyterrorystyczny

Komitet Ekspertów ds. Oceny
Systemów Zwalczania
Procederu Prania Pieniędzy
i Finansowania Terroryzmu

Program Obrony przed
Terroryzmem

Grupa Atlas

Klub Berneński

Grupa Robocza ds. Terroryzmu

Inicjatywa Krakowska i Globalna
Inicjatywa Zwalczania
Terroryzmu Jądrowego

Policyjna Grupa Robocza ds.
Terroryzmu

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż, do jakich działań zalicza się analizowanie metod używanych przez terrorystów oraz wyznaczanie ich potencjalnych celów.

ochrona ludności

prognozowanie

zwalczanie

reagowanie

Ćwiczenie 2

Wskaż organizacje międzynarodowe, w ramach których opracowano model walki z terroryzmem.

ONZ

Trójkąt Weimarski

BRICS

Rada Europy

Ćwiczenie 3

Zdecyduj, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu terroryzmu została przyjęta w roku 1947 r.	☐	☐
Walka z terroryzmem we współczesnym świecie przybiera formy jedynie ofensywne.	☐	☐
Policyjna Grupa Robocza ds. terroryzmu przy Radzie Europy ściśle współpracuje z Europolem.	☐	☐
W ramach ochrony przed terroryzmem poszczególne państwa zabezpieczają zarówno osoby, jak i elementy infrastruktury.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Wstaw w tekst właściwe słowa.

Terroryzm jest pojęciem szerokim oznaczającym użycie , w stosunku do ludności w celu . Wśród skutków terroryzmu można wymienić m.in. znaczną liczbę oraz .

Z powyższych powodów w ramach istnieją specjalne jednostki przygotowane do tego, aby stawić opór aktom terrorystycznym.

ofiar akcji medialnych Służby Więziennej

nielimitowany dostęp do usług publicznych udzielenia pomocy uspokojenia

przemocy Ratownictwa Medycznego szybki dostęp do opieki zdrowotnej

uszkodzenia infrastruktury środków pokojowych środków administracyjnych

zastraszenia protestów Policji

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

“ *Raport o terroryzmie. Niepokojący trend* ”

W 2018 roku wskutek terroryzmu zginęło 15 952 osób, co stanowi spadek o 15,2 proc. w stosunku do roku poprzedniego. Liczba ta spadła również o ponad połowę w porównaniu do roku 2014, kiedy z rąk terrorystów zginęło na całym świecie ponad 33,5 tys. osób. Autorzy raportu łączą ten wyraźny spadek z upadkiem Państwa Islamskiego i zwycięstwami nad powstańcami al-Shabab w Somalii.

„Upadek Państwa Islamskiego w Syrii i Iraku był jednym z czynników, który spowodował, że kraje Europy Zachodniej odnotowały najniższą liczbę incydentów terrorystycznych od 2012 roku” – powiedział szef instytutu Steve Killelea. W Europie Zachodniej spadła też liczba ofiar terroryzmu. W 2017 r. wynosiła 200, a rok później 62.

Zanotowano natomiast wzrost liczby krajów dotkniętych terroryzmem. W 2018 roku aż w 71 państwach z tego powodu zginęła co najmniej jedna osoba. Jak wskazują autorzy raportu, liczba ta jest jedną z najwyższych od początku wieku.

Źródło: *Raport o terroryzmie. Niepokojący trend*, 20.11.2019 r., dostępny w internecie: dw.com [dostęp 30.09.2020 r.].

Podaj, jakie trendy odnośnie terroryzmu odnotowano w Europie w 2018 r.

Materiał źródłowy do ćwiczeń 6 i 7.

“ Dominik Owczarek

Ekspertka ds. terroryzmu: Neonaziści wiedzą, jak daleko mogą się posunąć

DW: Z raportu Federalnego Urzędu Ochrony Konstytucji wynika, że w Niemczech rośnie liczba ekstremistów. Czego powinniśmy się bać?

Nauel Semaan: W Niemczech istnieje niewielka tendencja wzrostowa w zakresie ekstremizmu. Wysokie liczby zanotowano zarówno w 2015 roku w trakcie tzw. kryzysu uchodźczego, jak i w 2019, gdy doszło m.in. do zamachu na synagogę w Halle. To poważny problem, z którym należy walczyć wszelkimi sposobami. Nie należy jednak się bać. Terrorysty postawili sobie za cel szerzenie strachu jako środka nacisku, aby osiągać swoje cele.

DW: W jaki sposób należy z nimi walczyć?

Nauel Semaan: Powinniśmy skupić się na walce z ekstremistami – źródłem terroryzmu. Liczba ataków islamistów w Niemczech spadła w ciągu ostatnich dwóch, trzech lat. Organy bezpieczeństwa muszą jednak kontynuować walkę z islamizmem i dżihadyzmem. Długoterminowa i zrównoważona strategia kontroli jest niezbędna do skutecznego zwalczania problemu. Bardziej dotkliwym niebezpieczeństwem obecnie jest zjawisko prawicowego ekstremizmu. Jego wpływ jest bardzo dynamiczny zarówno w Niemczech, jak i na arenie międzynarodowej.

DW: Po lewej stronie liczby również rosną...

Nauel Semaan: W ostatnich latach lewicowy ekstremizm przybiera nową formę. Chęć użycia przemocy ze strony radykalnej lewicy rośnie i coraz częściej skierowana jest ona nie tylko przeciwko publicznemu mieniu, ale też ludziom, zwłaszcza policjantom. Musimy obserwować to niebezpieczeństwo i zwalczać je na wczesnym etapie, aby zapobiec większej radykalizacji i szkodom. (...)

DW: Terroryzm pełni funkcję teatru, jak twierdzi amerykański ekspert ds. terroryzmu i bezpieczeństwa Brian M. Jenkins. Na ile prawicowi terroryści chcą zwrócić na siebie uwagę, a na ile ich motywem jest nienawiść?

Nauel Semaan: Prawicowi terroryści nie próbują jedynie zwrócić na siebie uwagi. Często są głęboko zradykalizowani i konsekwentnie przekonani o swojej ideologii. Dziś ta radykalizacja w coraz większym stopniu odbywa się za pośrednictwem sieci internetowych, a nie tylko poprzez członkostwo w „tradycyjnych” lokalnych grupach. Indoktrynacja polega na znalezieniu większej przestrzeni na platformach internetowych, takich jak 4chan czy 8chan. Ostatnich zamachowców w Halle, Hanau czy Christchurch łączyło również to, że nie byli zintegrowani w społeczeństwie. Żyli praktycznie wyłącznie w świecie online, podążali za teoriami spiskowymi oraz wykazywali oznaki chorób psychicznych. Chodzi nie tylko o uwagę, ale także o nadanie sensu życiu poprzez akt motywowany terroryzmem.

DW: Dotychczas w 2020 roku zakazano działalności takim grupom prawicowych ekstremistów jak Nordadler czy Combat 18 Deutschland. Na ile tego typu działania można ocenić jako wystarczające, biorąc pod uwagę, że nadal zdarzają się okazjonalne parady neonazistów?

Nauel Semaan: Z prawnego punktu widzenia nie jest łatwo zakazać działalności takim grupom; nawet jeśli te nie kryją się z przekonaniami. Neonaziści często wiedzą, jak daleko mogą się posunąć, by uniknąć postępowania karnego. Unikają na przykład publicznego hitlerowskiego pozdrowienia, ponieważ jest to przestępstwo. Rzadko można też ujrzeć flagę ze swastyką podczas neonazistowskich marszów. Wiele grup po zdelegalizowaniu powraca również pod nową nazwą i symboliką, ale z tymi samymi ideami.

Źródło: Dominik Owczarek, *Ekspertka ds. terroryzmu: Neonaziści wiedzą, jak daleko mogą się posunąć*, 20.09.2020 r., dostępny w internecie: [dw.com](https://www.dw.com) [dostęp 30.09.2020 r.].

Ćwiczenie 6

Podaj, jakie zadania w walce z terroryzmem powinny wyznaczyć na swoim terytorium Niemcy.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, czym jest współczesny prawicowy ekstremizm.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

“ *Narodowy Program Antyterrorystyczny na lata 2015–2019* ”

Pomimo podwyższonego poziomu zagrożenia zamachami terrorystycznymi na świecie i zaangażowania naszego kraju w działania w ramach międzynarodowych koalicji antyterrorystycznych, zagrożenie terrorystyczne w Polsce ze strony osób lub organizacji pochodzących z tzw. krajów podwyższonego ryzyka lub niestabilnych politycznie utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie, a terytorium RP traktowane jest jedynie jako cel rezerwowy ewentualnych ataków. Nie odnotowano również informacji potwierdzających zagrożenie zamachami ze strony rodzimych środowisk odwołujących się do radykalnych ideologii.

Istnieje jednak, o czym świadczą ataki terrorystyczne w innych krajach, realne zagrożenie ze strony pojedynczych osób, niezwiązanych bezpośrednio z organizacjami terrorystycznymi, tzw. samotnych wilków. Sprawcy ci wykorzystują m.in. improwizowane ładunki wybuchowe skonstruowane z materiałów ogólnodostępnych, które mogą być nabywane na terenie innych krajów niż miejsca przeprowadzenia zamachów, co w znaczny sposób utrudnia ich wykrycie. Źródłem radykalizacji tych osób jest często Internet, z którego ekstremiści czerpią jednocześnie wiedzę na temat konstruowania ładunków wybuchowych, jak i sposobów pozyskiwania komponentów do ich przygotowania. Radykalizacja może być również następstwem bezpośrednich kontaktów z osobami o skrajnych poglądach, będącymi w rzeczywistości emisariuszami środowisk ekstremistycznych bądź organizacji terrorystycznych. Motywacje działań podejmowanych przez tego rodzaju osoby mogą mieć zarówno charakter religijny, jak

i polityczny, czy będący skutkiem niechęci wobec określonych osób czy środowisk.

Potencjalnie działalność terrorystyczna na terytorium RP może być prowadzona również wobec obywateli innych państw przebywających w Polsce czy istotnych z ich perspektywy miejsc i obiektów, w tym miejsc kultu czy przedstawicielstw dyplomatycznych i placówek kulturalnych.

Czynnikiem sprzyjającym podejmowaniu działalności terrorystycznej pozostaje fakt, że na terenie Polski przebywają osoby z państw i regionów podwyższonego ryzyka. Geograficzne położenie RP oraz uwarunkowania prawne wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej, w tym przynależność do strefy Schengen sprawiają, że Polska dla obywateli państw podwyższonego ryzyka pełni zazwyczaj rolę kraju tranzytowego na drodze do zachodniej i północnej Europy. Możliwe jest także podejmowanie prób wykorzystania terytorium RP do budowy zaplecza logistycznego w celu prowadzenia zamachów w innych krajach europejskich.

Źródło: *Narodowy Program Antyterrorystyczny na lata 2015–2019*, dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 1.10.2020 r.].

Wyjaśnij, jakie zagrożenie dla Polski stanowi terroryzm islamski według powyższego dokumentu.

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Międzynarodowe wysiłki na rzecz zwalczania terroryzmu

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.

Uczeń:

5) wyjaśnia źródła współczesnego terroryzmu oraz przedstawia różne organizacje terrorystyczne i sposoby oraz przykłady ich działania.

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

7) charakteryzuje wpływ globalnych korporacji na współczesną politykę, gospodarkę i społeczeństwo.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- definiuje pojęcie *terroryzmu*;
- omawia działania podejmowane przez społeczność międzynarodową w walce z terroryzmem;
- ocenia zakres działań społeczności międzynarodowej w walce z terroryzmem.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca;
- metoda kuli śnieżnej;
- mapa myśli;
- debata „za i przeciw”.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu i celów lekcji.
2. Uczniowie definiują pojęcie terroryzmu. Definicję tworzą najpierw w parach, potem łączą się w czwórki i ósemki w celu skonsultowania wyników pracy. Na koniec wspólnie wybierają najlepszą definicję.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie tworzą na tablicy mapę myśli dotyczącą terroryzmu. Szczególną uwagę zwracają na przedstawienie źródeł współczesnego terroryzmu oraz przedstawiają przykłady organizacji terrorystycznych i sposoby ich działania.
2. Następnie zapoznają się z treścią lekcji i na mapie myśli dopisują działania, jakie społeczność międzynarodowa podejmuje w walce z terroryzmem.
3. Uczniowie zapoznają się z multimediami i wykonują związane z nim ćwiczenia.
4. Na podstawie powyższej wiedzy uczniowie dzielą się na dwie grupy i przygotowują się do debaty za i przeciw: czy działania międzynarodowe są wystarczające w walce

z terroryzmem? Jedna grupa przygotowuje argumenty „za”, a druga „przeciw”.

5. Następuje debata. Uczniowie siadają naprzeciwko siebie i dyskutują. Na koniec nauczyciel pyta się, czy kto chce zmienić grupę i daje na to czas. Następnie wybrana osoba podsumowuje debatę.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie wykonują ćwiczenia 1–3.

2. Uczniowie oceniają swoje zaangażowanie na zajęciach, a nauczyciel wpisuje wybranym osobom oceny.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują pozostałe e-ćwiczenia.

Materiały pomocnicze:

Blin Arnaud, Gérard Chaliand (red.), *Historia terroryzmu. Od starożytności do Da'isz*, Warszawa 2020.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimediu:

Informacje na temat działań dotyczących zapobiegania i walce z terroryzmem mogą posłużyć do wykonania plakatów „Czy terroryzm jest zagrożeniem dla Polski?”